производственно-технологической практики» [4]. Студенты нашего факультета закрепляют теоретические знания практической деятельностью во время практик на базах туристических сообществ, туристических компаний, в том числе Министерства спорта и туризма.

Видится необходимым организация практико-ориентированного обучения с первого курса. Внимание отводить не только к различным видам практик, но и включение студентов к дополнительному и самостоятельному образованию, а также привлечение студентов к участию в волонтерских проектах.

При последовательном и грамотном выстраивании практико-ориентированного обучения будет достигнута цель в подготовке специалиста, обладающего необходимым набором компетенций.

1. Андреев, А.Л. Компетентностная парадигма в образовании: опыт философско-методологического анализа / А.Л. Андреев // Педагогика. – 2005. - №4. – С. 18-27.

2. Культурный туризм и подготовка студентов-менеджеров к работе в поликультурном регионе: Монография / составитель: Е.Н. Егорова. – Краснодар: Экоинвест, 2017. – 164 с.

3. Мастеница, Е.Н. Музей и турист: управление процессом межкультурной коммуникации / Е.Н. Мастеница, Л.М. Шляхтина // Менеджмент. Наука. Образование. Культура ;сб.научн.тр. / Санкт-Петербургский гос. университет культутры и искусств. – СПб.: СПбГУКИ, 2003 – С. 194 – 208.

4. Пирогова, О.В. Практико-ориентированное обучение студентов в туристском Вузе / О. В. Пирогова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://interactive-science.media/ru/article/119643/discussion_platform. – Дата доступа: 24.01.2018.

5. Рансбергер, М. Тенденции развития европейского культурного туризма шансы, риски и перспективы / М. Рансбергер // Вестник Сочинского гос. ун-та туризма и курортн. дела. – 2009. – №3 (9). – С. 99-102.

6. Туризм [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://president.gov.by/ru/tourism_ru/. – Дата доступа: 01.02.2018.

ПРАКТЫКА-АРЫЕНТАВАНАЯ ПАДРЫХТОЎКА БІБЛІЯТЭЧНЫХ КАДРАЎ: АРГАНІЗАЦЫЙНЫ АСПЕКТ.

Яцэвіч М.А.*, дэкан факультэта інфармацыйна-дакументных камунікацый, кандыдат педагагічных навук, дацэнт*

Часта практыка-арыентаваную адукацыю разумеюць у вузкім значэнні гэтага слова, а менавіта, як засваенне тэарэтычных ведаў падчас вучэбнай, вытворчай практыкі і правядзенні асобных практычных заняткаў у бібліятэках. Насамрэч, гэтае паняцце больш

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

складанае і сістэмнае. Размова ідзе пра механізмы ўзаемадзеяння паміж універсітэтам і бібліятэкамі, інфармацыйнымі цэнтрамі, іншымі ўстановамі і арганізацыямі сістэмы інфармацыйна-дакументных камунікацый, якія выступаюць у якасці заказчыкаў кадраў. Заказчыкі кадраў уплываюць на змест, формы, метады і арганізацыю адукацыйнага працэсу.

Разгледзім асноўныя накірункі такога ўзаемадзеяння.

Вызначэнне патрэб у кадрах. Навукова-вытворчае абгрунтаванне патрэб ў бібліятэчных спецыялістах яшчэ патрабуе свайго вырашэння. Перспектыўныя планы такіх патрэб часта складаюцца фармальна, без належнага абгрунтавання, уліку асаблівасцей сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёнаў, бягучасці кадраў, тэндэнцый укаранення сучасных інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій, якія непасрэдна ўздзейнічаюць на развіццё бібліятэк. Вызначэнне патрэб у спецыялістах, карэкціроўка адпаведных планаў праводзіцца установай адукацыі сумесна з бібліятэкамі і органамі дзяржаўнага кіравання. Гэта з’яўляецца асновай для вызначэння ўстановай адукацыі кантрольных лічбаў набору студэнтаў з ўлікам яе магчымасцяў, а для бібліятэк − фарміравання заказу на падрыхтоўку спецыялістаў і іх эфектыўнага выкарыстання на працоўных месцах.

У Беларусі нарматыўнае вызначэнне патрэб і фарміраванне заказу грунтуецца на “Палажэнні аб парадку прагназавання патрэбнасцяў у працоўных рэсурсах для фарміравання заказу на падрыхтоўку спецыялістаў, рабочых, служачых”, зацверджанага Саветам Міністраў (2011 г.). Фарміраванне заказу адбываецца з выкарыстаннем спецыяльнай аўтаматызаванай сістэмы, інфармацыйнае напаўненне і парадак функцыянавання якой вызначаецца сумесна міністэрствамі адукацыі і працы. Бібліятэкі рэгіструюць у сістэме заказ на падрыхтоўку спецыяліста.

Сумесная падрыхтоўка спецыялістаў. Практыка-арыентаванае навучанне мае сваёй мэтай засваенне студэнтамі адукацыйнай праграмы не толькі ў аўдыторыі, а ў асяроддзі бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці, фарміраванне ў студэнтаў прафесійных кампетэнцый (як агульнапрафесійных, так і спецыяльных) за кошт выканання імі рэальных практычных задач падчас вучэбных заняткаў ва ўмовах адпаведных бібліятэк. Апошнія выступаюць у якасці базавых арганізацый. У Беларусі на дзяржаўным узроўні створана нарматыўна-прававая база такога ўзаемадзеяння. Пастановай Савета Міністраў зацверджана “Палажэнне аб базавай арганізацыі ўстановы адукацыі” і прыкладная форма “Дамовы аб узаемадзеянні ўстановы адукацыі з арганізацыяй-заказчыкам кадраў пры падрыхтоўцы спецыялістаў, рабочых і служачых” (2011).

Асноўнымі мэтамі ўзаемадзеяння з’яўляюцца: удасканаленне адукацыйнага працэсу і павышэнне якасці падрыхтоўкі спецыялістаў з

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

улікам патрабаванняў інавацыйнага развіцця бібліятэчнай справы; забеспячэнне высокага ўзроўню правядзення вучэбнай і вытворчай практыкі, практычных заняткаў, падрыхтоўкі курсавых і дыпломных работ па заяўках бібліятэк; прафесійная падрыхтоўка, перападрыхтоўка і павышэнне кваліфікацыі бібліятэкараў і супрацоўнікаў установы адукацыі.

БДУКМ заключыў такія дамовы з 25 бібліятэкамі краіны: Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі, рэспубліканскімі галіновымі бібліятэкамі, абласнымі, буйнейшымі цэнтралізаванымі бібліятэчнымі сістэмамі, бібліятэкамі асобных універсітэтаў. Сутнасць такіх дамоваў заключаецца ў тым, што бібліятэкі-базавыя арганізацыі могуць непасрэдна ўплываць на змест і віды адукацыйных праграм з улікам сваіх патрэбнасцей, а ўстанова адукацыі забяспечвае падрыхтоўку спецыялістаў у колькасці, вызначанай у дамове аб узаемадзеянні, і накіроўвае іх на працу ў базавую арганізацыю. Каштоўнасць такіх дамоваў асабліва праяўляецца падчас накіравання студэнтаў на працу, калі ідзе спаборніцтва за кожнага спецыяліста ў сувязі з тым, што колькасць заявак ад бібліятэк перавышае колькасць выпускнікоў. У дадзеным выпадку перавага аддаецца тым бібліятэкам, якія заключылі дамовы аб узаемадзеянні.

Дамовы аб ўзаемадзеянні ўстановы адукацыі і бібліятэкі-базавай арганізацыі дазваляюць таксама ствараць ў буйнейшых бібліятэках сумесныя вучэбна-навукова-вытворчыя комплексы, філіялы кафедраў. У 2017 г. у Цэнтральнай навуковай бібліятэцы імя Я. Коласа Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі пачаў сваю працу філіял кафедры інфармацыйных рэсурсаў і камунікацый. Распрацаваны неабходныя нарматыўныя дакументы: палажэнне аб філіяле кафедры, сумесная дамова паміж ЦНБ імя Я.Коласа НАН Беларусі і БДУКМ аб стварэнні кафедры; план работы філіяла кафедры па наступных накірунках – арганізацыйная работа, вучэбна-метадычная работа, сацыя-культурная дзейнасць, прафарыентацыйная работа; прызначаны адказныя за работу філіяла.

Ужо ёсць першыя вынікі функцыянавання філіяла: супрацоўнікамі ЦНБ імя Я.Коласа праведзены семінары-трэнінгі для выкладчыкаў кафедры па выкарыстанні сусветных інфармацыйных рэсурсаў, а таксама ўласнай генерацыі; па выкарыстанні баз даных цытавання для правядзення бібліяметрычных даследаванняў.

Распрацаваны графік правядзення практычных заняткаў на базе інфармацыйных рэсурсаў ЦНБ па дысцыплінах “Інфармацыйныя рэсурсы сацыяльна-гуманітарнай сферы”, “Інфармацыйныя рэсурсы навукова-тэхнічнай і медыцынскай сферы”. Студэнты непасрэдна ўключаюцца ў вытворчы працэс бібліятэкі, напрыклад, ажыццяўляюць аналітычны роспіс дакументаў у фармаце BelMARC і далучэннем іх да нацыянальнай базы даных аўтарытэтных запісаў. Безумоўна, усё гэта адбываецца пад кантролем выкладчыка і

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

супрацоўніка бібліятэкі. Па заяўцы бібліятэкі выконваюцца некалькі дыпломных работ.

ЦНБ выступае ў якасці рэцэнзента вучэбна-метадычных матэрыялаў кафедры: вучэбна-метадычных комплексаў, вучэбных праграм і інш. Кіраўнікі бібліятэкі у якасці старшынь і членаў далучаюцца да работы дзяржаўных экзаменацыйных камісій, абароны дыпломных прац. Супрацоўнікі бібліятэкі выступаюць рэцэнзентамі дыпломных работ і магістарскіх дысертацый. З іншага боку, супрацоўнікі факультэта ўдзельнічаюць у аттэстацыйных камісіях ЦНБ. На базе бібліятэкі праходзяць усе віды практык: вучэбная, тэхналагічная, праддыпломная. Студэнты і магістранты працуюць на палову стаўкі ў бібліятэцы, а потым, як правіла, атрымоўваюць размеркаванне на працу ў гэтую бібліятэку.

Асабліва неабходна адзначыць сумеснае правядзенне ФІДК і ЦНБ штогадовай (ужо 10-й па ліку) міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі маладых вучоных і спецыялістаў, на якой з дакладамі выступаюць маладыя выкладчыкі, аспіранты, магістранты і студэнты факультэта. У кастрычніку 2018 г. сумесна таксама быў арганізаваны і праведзены навуковы семінар “Сучасныя праблемы кніжнай культуры: асноўныя тэндэнцыі і перспектывы развіцця”, які адбыўся ў Дзелавым культурным комплексе Амбасады Рэспублікі Беларусь у Расійскай Федэрацыі, г. Масква.

Студэнты удзельнічаюць у падрыхтоўцы і правядзенні культурна-дасугавых мерапрыемстваў у ЦНБ: “Бібліяноч”, сустрэчы са знакамітымі людзьмі, правядзенне інтэлектуальных даследаванняў, напрыклад, “Элементарно? Справа полацкага друкара” Францыска Скарыны.

Для рэалізацыі вышэйазначаных мэтаў узаемадзеяння *ўстанова адукацыі* ажыццяўляе наступнае: забяспечвае падрыхтоўку спецыялістаў; арганізуе сумесную прафарыентацыйную работу; уключае ў склад дзяржаўных экзаменацыйных камісій прадстаўнікоў базавай арганізацыі; далучае прадстаўнікоў базавай арганізацыі да экспертызы адукацыйных стандартаў і тыпавых вучэбных планаў; распрацоўкі (узгаднення) вучэбных праграм; практыка-арыентаваных заданняў, накіраваных на фарміраванне адпаведных агульнапрафесійных і спецыяльных кампетэнцый; накіроўвае педагагічных работнікаў на стажыроўку ў базавую арганізацыю; праводзіць сумесныя навукова-метадычныя даследаванні, праекты, канферэнцыі, сацыя-культурныя праграмы і г.д. *Бібліятэка-базавая арганізацыя* − мае прыярытэт на атрыманне маладых спецыялістаў; уносіць прапановы па наменклатуры напрамкаў спецыяльнасці “бібліятэчна-інфармацыйная дзейнасць”, зместу вучэбных праграм; забяспечвае правядзенне вытворчай практыкі, розных відаў вучэбных заняткаў; прапаноўвае тэматыку курсавых і дыпломных работ: аказвае інфармацыйную падтрымку ўстанове адукацыі па пытаннях

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

інавацыйнага развіцця бібліятэчнай справы, укаранення сучасных тэхналогій абслугоўвання карыстальнікаў; ажыццяўляе сумесную прафарыентацыйную работу; сумесна з установай адукацыі арганізуе вывучэнне якасці падрыхтоўкі бібліятэчных работнікаў.

Ацэнка задавальнення спажыўцоў. Гэты кірунак узаемадзеяння дазваляе выявіць ступень задавальнення бібліятэк узроўнем падрыхтоўкі бібліятэчных спецыялістаў ва ўстанове адукацыі пасля іх прафесійнай адаптацыі на працягу аднаго года працы. Такі маніторынг праводзіцца ў бібліятэках у межах сістэмы менеджменту якасці БДУКМ з дапамогай спецыяльна распрацаваных анкет, апытанняў і інш. Атрыманая адваротная інфармацыя з’яўляецца асновай для карэкціроўкі і ўдасканалення адукацыйных праграм рознага ўзроўню па спецыяльнасці “бібліятэчна-інфармацыйная дзейнасць”. Вынікі маніторынгу выкарыстоўваюцца для распрацоўкі плана мерапрыемстваў па ліквідацыі праблемных пытанняў у падрыхтоўцы бібліятэчных спецыялістаў.

На факультэце інфармацыйна-дакументных камунікацый БДУКМ назапашаны значны вопыт пасяховага ўзаемадзеяння з бібліятэкамі-заказчыкамі кадраў па ўсіх разгледжаных вышэй накірунках.

МОДЕЛИ И ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРАКТИКО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ

***Галковская Ю.Н.**, заведующий*
кафедрой библиотечно-
информационной деятельности,
кандидат педагогических наук,
доцент

На современном этапе актуальным является идентификация и критический анализ моделей и форм практико-ориентированного обучения. В зарубежной теории обучения отмечается, что знание должно строиться через «reallife experience» (S. Merriam, 2007) [3], через практическое, совместное обучение (S. Cannon, C. Boswell, 2016) [2].

Предполагается, что современное высшее образование должно давать обучающимся фундаментальную теоретическую подготовку в совокупности с практическим опытом, позволяющим решать стандартные и нестандартные профессиональные задачи на основе систематизированных знаний и сформированных практических умений. Многие специалисты отмечают, что информация обучающимися плохо обрабатывается, усваивается и сохраняется,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ